

สรุปบทเรียน AAR ณ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

วันที่ 27 มกราคม 2560 เวลา 17.00 – 20.00 น.

ถอดบทเรียนโดย ดร.อัจฉรา คำมะতিชัย ดร.อรวรรรยา ภูมิศึแก้ว

1. ความประทับใจในการศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานที่ รพสต.เมืองศรีโค

จุดแข็ง

- มีบุคลากรที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและชอบในงานชุมชน
- มีระบบสนับสนุนที่ดีจากโรงพยาบาลแม่ข่าย

จุดอ่อน

- ยังขาดการสนับสนุนเรื่องการวิจัย ขาดการสนับสนุนเกี่ยวกับความรู้ในกระบวนการวิจัยที่จะนำไปพัฒนางาน

โอกาส

- มีโอกาสในการพัฒนาต่อเนื่องเนื่องจากมีนักศึกษาฝึกงานจากหลายสถาบันที่ลงฝึกปฏิบัติที่ รพสต.เมืองศรีโค
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีอยู่ในพื้นที่ของ รพสต. มีความใกล้ชิด และมีโอกาสในการพัฒนางานร่วมกัน โดยใช้ รพสต.เมืองศรีโคเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาแพทย์และทีมสหสาขาวิชาชีพ

ภาวะคุกคาม

- การมีแพทย์ที่เรียน Fam med มาแล้ว แต่ไปศึกษาเฉพาะทาง อาจทำให้แพทย์ที่จบเฉพาะทางมาไม่ได้ทำงาน Fam med ต่อไป

การถอดบทเรียนความสำเร็จจาก นพ.อนุชิต

- นพ.อนุชิตมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงตนเองจากภายใน โดยการใช้การคิดวิเคราะห์ เรียนรู้จากตนเองและมีการใช้ธรรมะมาเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- หมอ Fam med สามารถสร้างและพัฒนาทีม Family care team ได้สำเร็จ
- มีการขับเคลื่อนงานโดยใช้สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา โดยเริ่มจากการสร้างความรู้และทำให้คนเกิดองค์ความรู้ในเรื่องนั้นๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา

- นพ.อนุชิตใช้หลักการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน โดยเริ่มจากตนเอง และมีการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และพัฒนาได้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข คือ MOPH : M = mastery, O =Originality, P = people cetered, H= Humility
- แพทย์ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้เอง และมีการพัฒนาตนเองในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่
- ออกแบบการเรียนรู้ได้จริง เกิด learn and growth
- เป็นนักศึกษาและครู พร้อมทั้งจะเรียนรู้จากทุกคน โดยไม่คิดว่าตนเองเก่งเหนือคนอื่น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่พบคือ

- ความรู้สึกรักใคร่ผูกพันกับพื้นที่
- จริตของผู้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับบริบทการทำงานในชุมชน
- โอกาสที่ได้รับจากผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานในพื้นที่อย่างอิสระ
- ได้รับการมอบหมายให้มีพื้นที่ดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถออกแบบการทำงานและพัฒนางานได้เอง
- กระบวนการเรียนรู้เกิดจากการเรียนรู้จากตนเอง
- ผลลัพธ์การเรียนรู้ไม่ใช่ผลลัพธ์ตาม requirement แต่เป็นผลลัพธ์ในเรื่องอื่นที่อาจไม่ใช่ทางคลินิก
- สาธารณสุขอำเภอมีความรู้ความสามารถที่หลากหลายสาขาและมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนางานด้านสุขภาพ ทำให้เกิดการเชื่อมต่องานได้ดี สสอ. รพสต. และชุมชนมีการประสานความร่วมมือที่ดี
- โรงพยาบาล วารินทร์ชำราบ วางแผนการทำงานในชุมชนได้ดี โดยให้แพทย์มาปฏิบัติงานในชุมชน 4 วัน/สัปดาห์ ทำให้สามารถพัฒนางานได้ดีและต่อเนื่อง

การศึกษาดูงานที่ รพสต.ม่วงสามสิบ

- รพสต. ม่วงสามสิบ เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานของหลายสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยอุบล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- good model เป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาได้ ดังนั้นบุคลากรใน รพสต.จึงปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี
- มีการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม และมีการ ดูแลทั้งครอบครัวและสิ่งแวดล้อม

ข้อจำกัดของ รพสต. ม่วงสามสิบ

- บุคลากรที่ รพสต.เป็นผู้ออกแบบการเก็บประสบการณ์เอง โดยไม่ทราบว่าทางสถาบันที่ส่งฝึกต้องการให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์อะไร จึงไม่แน่ใจว่าประสบการณ์ที่จัดให้นักศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่
- ครูผู้เล็งขาดความรู้ที่ทันสมัย และต้องการได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถนำมาสอนนักศึกษาได้
- บุคลากรทำงาน PCC โดยยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน PCC

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในภาพรวม

- ควรมีการกระบวนการ institutional reform
- ควรมีการพิจารณาดวิชาเรียนบางวิชาที่ไม่จำเป็น
- ควรเพิ่มรายวิชาที่สำคัญที่คิดว่าจำเป็นและสามารถนำไปใช้ได้ในบริบทของชุมชน
- ประเด็นที่ควรเพิ่มเติมให้สำหรับนักศึกษาที่ต้องทำงานในชุมชน เช่น life skill การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งทักษะเหล่านี้ควรสร้างให้เกิดในรายวิชาศึกษาทั่วไป แต่ในปัจจุบัน วิชาการศึกษาทั่วไป มักจะถูกบังคับเลือกโดยหลักสูตรของสาขาวิชานั้นๆ ซึ่งบางครั้งไม่ตรงกับความต้องการและความจำเป็นในการผลิตนักศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานร่วมกับชุมชน
- หลักสูตรควรถูกปรับให้กับบริบทของการพัฒนาให้นักศึกษาเกิด transformative learning
- กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับ competency ที่ต้องการ
- การเรียนการสอนควรเป็นการเรียนแบบต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนจบตลอดหลักสูตร
- เพิ่มรายวิชาความเป็นมนุษย์ เพื่อพัฒนา กาย ใจ สังคม

2. จุดแข็งของทีมงาน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และแนวทางพัฒนาต่อไป

จุดแข็งของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี คือการมี collaboration ที่เข้มแข็งของ คณะ กับพื้นที่ และควรมีการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งที่ยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาต่อไป

- ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่พึงประสงค์ ถ้าต้องการพัฒนาสมรรถนะทางชุมชนของนักศึก ต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนและออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน

- ควรบริหารจัดการเรื่องความร่วมมือกับพื้นที่ในการจัดนักศึกษาลงฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและพื้นที่แหล่งฝึกว่า ต้องการให้นักศึกษาพัฒนาด้านใด และจะมีการวัดผลอย่างไร
- บุคลากรในพื้นที่ต้องการเพิ่มศักยภาพด้านใด เพื่อนำมาใช้ในการสอนนักศึกษา
- การผลิตเด็กในระดับ local ควรทำให้มีประสิทธิภาพและสามารถทำงานได้ในระดับ global
- ควรมีการพิจารณาการเสริมทักษะ life skill, interpersonal skill, team working skill
- การพัฒนาในเรื่อง IT literacy อาจมีการกลับด้านโดยให้นักศึกษาเป็นผู้สอนครูเกี่ยวกับการใช้ IT

3. การทำงานในก้าวต่อไปมีอะไรบ้าง

- จะมีการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการของอาจารย์พยาบาลในเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมครูผู้สอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โดยขอความร่วมมือกับมูลนิธิในการสนับสนุนวิทยากรและให้ กระบวนการเรียนรู้
- ควรมีการศึกษา evidence based เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเน้นให้ บัณฑิตเกิด transformative learning เพื่อทราบข้อมูลว่ามีกระบวนการอะไร วิธีการใด ที่มีประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้
- วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดพระบรมราชชนกในเขต 8 (วพบ.อุตรธานี) มีข้อจำกัดในการ เรียนรู้แบบสหสาขาวิชาชีพ อาจใช้โมเดลการเรียนรู้แบบ transprofessional education โดยใช้สาขาวิชาชีพอื่นมาร่วมเรียนรู้และแก้ไขปัญหาสุขภาพ เช่น นักศึกษาจากสถาบันพลศึกษา
- พื้นที่ในเขต 8 ยังขาดสถาบันหลักที่จะเป็นจุดเชื่อมต่อในการขับเคลื่อนงาน ควรมี สถาบันหลักเป็นพี่เลี้ยง เช่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มาช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน
- วิทยาลัยพยาบาลสุรินทร์มีการประชุมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆและวิทยาลัย พยาบาลเอกชนในการแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และอาจเป็นโมเดลการ ทำงานของสถาบันของรัฐบาลและของเอกชน
- การวางแผนงานในอนาคตของ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยท่านคณบดีคณะแพทย์ จะมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานโดยระดมการมีส่วนร่วมของอาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆให้มี เป้าหมายและวางแผนร่วมกัน สร้างกระบวนการให้เกิดความร่วมมือ พัฒนาหลักสูตร ให้มีความเข้มแข็ง เนื้อหาหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับการทำงานในชุมชน

